

Omma skilti meg ikki

Hvat hildu foreldrin um at tú skuldi verða listamaður?

- Teimum dámdi tað bara væl, og stuðlaðu meg nógv. Verri var við omma, hon segði þúrt nei!

Tá eg so kortini fór tann vegin, helt hon at tað var ræðuligt og fmyndaði sær, at eg ikki fór at fá til lífslivs upphald. - Nei, omma skilti tað als ikki.

- Tað var eisini óvanligt í teirri tíðini. Eg havi seinni hugsað um tað, tá t.d. eg plagdi at spyrja bygðafólkið hjá Kruuse á Eiði, hvat hann gjørdi, tá eg hitti tey í Havn.

- Nei, søgdu tey, hann ger einki serliga - hann bara málal! Broytingin kom, tá Mikenes og Birgitte Johannesen fóru til Danmark at læra, og fingi góð ummæli. Eg minnst at Dimmaleitning skrivaði um tey, og at tað vakti stóran ans í Føroyum.

Tað vakti eisini ans tá Mass Jacobsen og gamli Bókahandil góvu út jólablaðið "Jól ó Føroyum" í 1930unum og eini 12 ár fram. Tá vóru myndir av Mykines, Zahle og William Heinesen í jólablaðinum, saman við áhugaverdum greinum. Tað var stórbrøying.

Tordi ikki at heilsa upp á Mikenes

Hitti tú føroyskar listamenn í Danmark, t.d. Mikenes og aðrar?

- Nei, tað vóru ikki nógvir frilutur og fekk.

Eg gekk þúra einsamallur, tí skúlin var so kreivandi. Einaferð var eg á framsýningum hjá Mikenes, men eg tordi ikki at heilsa upp á kenda listamannin, so stóra virðing hevði eg fyri honum.

Seinni hittust vit í Havn, og Mikenes bað meg sita á framsýningini fyri seg. Tað helt eg vera ein heiður og vit gjørdust vinnmenn fyri lívið. AKunstakademínum vóru vit frá klokkan níggju fyrrapart og til langt út á kvöldið, so har vóru friluturnar ikki nógvir.

Eg plagdi at vitja sunnukvöld í Kristiliga Ungmannafelag hjá Emil Joensen, og í samkomuhúsinum í Thorsgøtu einar tvær-tríggjar ferðir um vikuna.

Undir kríggnum var sambandið til Føroya kvett, men vit føroyingar í Keypmannahavn høvdu tað ógvuliga hugnaligt, hóast alt. Fyrirminurin var at tað vóru tey somu fólkini øll ári.

Bróðurin Sigurdur búið eisini í Danmark undir kríggnum. Hann giftist við Finu, og har búið Ingálvar eina tíð. Har hitti hann Elsu, sum er systir Finu, ið lærði til sjúkrasystir á Sundby Hospital.

Tá tey komu heim eftir kríggj, giftust Ingálvar og Elsa av Reyni í januar 1946 og fingi átta børn.

Bústaðurin var í Lucas Debesgøtu og har búið Lena

Højgaard, ljósmóðir eisini. Tí var tað bert so náttúrligt, at børnini vóru fødd í heiminum, - undantikið einu ferðina:

- Ljósmóðurin kom úr og segði við meg, at vit høvdu fingið ein deiligan son, men at ein var eftir - og hon helt tað vera best at fara út á Landsjúkrahúsið beinanvegin. - Vit ánaðu ikki, at vit skuldu hava tvíburðar, og soleiðis bleiv ein sonurinn føddur á Landsjúkrahúsinum.

Stórir áhugi, men eingin søla

- Tíðirnar í 50unum vóru serstakliga vánaligar, men pápi stuðlaði meg í mínum arbeiði. Hann doyði í 1948, men tá var mamma til reiðar at halda fram.

Hóast fólk vitjaðu framsýningarnar og vóru stóran áhuga fyri málningalistini, so var sølan lítil og eingin. Fólk høvdu ikki pening til slíkt. Á olavsøku 1947 høvdu vit listaframsýning. Hetta var áðrenn olavsøkuframsýningin varð fastur táttur á stevnuni. Vit vóru Elinborg Lutzen, Bent Restorff og eg. Hóast hópin av fólk vitjaðu og sýndu stóran áhuga, seldu vit bert fyri 1500 krónur í part.

Hvussu var tað at hava so lita innið, tá familjan vaks í tali?

- Tað var ógvuliga ótrygg stóða, men kortini spennandi. Vit høvdu frá hondini í munin, men tað høvdu so mong onnur eisini.

Vit kendu tað kortini ikki sum nakkað serstakt, tí Elsa var heima til tað yngsta barnið var átta ára gamalt. Hon tók kortini nakrar vaktir á Landsjúkrahúsinum hesi ár, men fór ikki í fast starv fyrr enn um 1970.

Viðurskiptini - í mun til í dag - vóru so nógv øðrvísi. Eg minnst at kona mín og eg tosaðu um, at børnini høvdu gagn av at fara í barnagarð. Tað fóru tey eisini, í Dr. Ingndar barnagarði. Tá kostaði tað umleið 15 krónur fyri eitt barn, 20 krónur fyri tvey, men tað var ókeypis, um trý systkin gingu í barnagarð.

Heldur tú at børnini eru ávirkaði av at hava listamann til pápa?

- Um tey eru ávirkaði av tí, veit eg ikki, men eg haldi at tey hava áhuga fyri list sum heild, og at tey hava skil fyri hesum. Ein ein teirra er listamaður (Eyðun av Reyni, bl.v.).

Tónlistaliga eru børnini ávirkaði, tey hava hoyrt nógvir kórsang og tónleik heima. Tað hevur verið náttúrligt lutur í barnaárum. Í dag eru fleiri synir línir í ymsum kórnum og ein vertssonur er kórleiðari, so ein ávís ávirkan er ivaleyst sjónlig. *Mangan verður tíkið til, at ein maður sum arbeiðir heima og konan úti, at hann er "jarðmóðurmaður". Kendi tú tað ógamtíð soleiðis?*

- Nei, eg havi ið hvussu so er ikki fingið "kompleksur" av tí, sigur Ingálvar og brosar.

Hevur ikki altíð fingið rós

Tað er ógjørligt at fáa Ingálvar av Reyni at siga, nær listaverk hansara á fyrstu sinni vaktu ans ella hvussu umstøðurnar broyttust gjøgnum árin.

Hann vil bert siga, at hann ikki altíð hevur fingið rós fyri verk síni, men skoytir uppí, at nokur góð ummæli hava verið og at hann eisini hevur verið fegin um tey.

Í fjúrtáunum broytti tú listahátt, frá tí meira náttúrliga landslagmyndunum og royndi "abstraktu" listaháttin?

- Ja, tá kom broyting í. Eg hevði øll árin framanundan málað og teknað myndirnar lidnar í úti í náttúruni. So helt eg bráðliga, at tað var betur at gera málingin lidnan á verkstøðnum. Hervið kom eg burtur frá náttúrliga ímyndanini og broytti sostatt listaháttin.

Miðskeiðis í 50unum kom eisini broyting í á annan hátt. Tá kom Nonnegaard, stjóri í Føroya Banka til Føroya. Hann hevði ógvuliga stóran áhuga fyri føroyskari list, og vitjaðu dágliga listafólk í her. Hann stuðlaði okkum við at keypa listaverk og gav eisini Landsstýri og stovnum hugskotið at stuðla okkum.

Í 1961 hevði Ingálvar av Reyni stóra listaframsýning í gamla Kommunuskúlanum í Havn. Sýningin var ógvuliga væl vitjað og fólk fóru at venja seg við nýggja listaháttin. Tá seldi Ingálvar eitt verk til Listafelagið, og játtar hann nú, at tað kendist sum at verða góðkendur.

- Fyrirminurin við "abstraktu" málingunum er, at fólk ikki beinanvegin taka myndirnar til sín. Tær eru ikki heilt lidnar fyrr enn fólk hava vant seg við tær, - og tað vinna tær avgjørt bara við.

- Tað hava verið fleiri broytingar gjøgnum árin, og tað kennist hvørja ferð sum eitt berglop. Tað er kortini neyðugt við broytingum, ella verður ein ov stívin.

- Vit hava ikki eitt serliga gamalt listasavn, tí vit eru so ung enn, men tað er av týðningi fyri ungum listafólkið, at tað fær móguleika at ferðast higar, sum hesi eru at síggja.

Eg havi ferðast nógv uttanlanda, serliga í Frakklandi. Tú upplivir altíð okkurt nýtt við at síggja gomlu listaverkini. Skal eg taka ein fram um aðrar, so haldi eg at Matisse er tann listamaður, sum mær dámar best.

Unga ættarliðið

Hvat heldur tú um unga ættarliðið av listafólki í Føroyum?

- Eg haldi at tey eru ógvuliga dugnalig og fjølltátt. Ikki bert innan málingalist, men

eisini innan grafík og myndahugging. Eisini tónlistafólk er dugnaligt, og mær dámar serstakliga væl at lurta eftir føroyskum tónleiki.

Tú ert eisini kendur fyri vøkrum songrødd tina. Var nakrantíð ivi um, hvørt tú skuldi sangari ella listamálari?

- Nei, tað var ógamtíð nakkað ivamál. Sangurin hevur havt mín stóra áhuga - einamest kórsangurin, men tað hevur bert verið lítt. Tá hava vit verið á nógvum ferðum í Norðurlondum og Skotlandi á kórsteinum, og har havi eg nógv góð minni um tað.

Tú ert limur í Brøðrasamkomuni og hevur havi fasta stöð har. Hvussu ber tað til, at kirkjan altíð er við á myndum tünun. Heldur tú hon bert hevur "symbolskan" rýðning?

Ingálvar av Reyni: - Sjálvsagt verður tú meira stívin við árunum, tað hevur tíðin við sær. Nú er tað "konservativt at mála abstrakt", so tú kanst siga, at eg á mín hátt eri stívin.

- Tá tú kemur á bygð, er tað ein náttúrlig lutur í myndini, at ein kirkja er. Eg haldi at kirkjurnar eru so ómetalliga vakrar, og at tær hava týðning fyri fólk í her býr. Eg haldi at øll fólk í Føroyum eru trúgvandi og tað er eins rætt um tú gongur í kirkju ella í samkomuhúsi, tað er náttúrligur partur í gerandisdegi okkara.

- Á olavsøkuframsýningini í ár, hevði eg ein máling við, har Havnar kirkja hómast, og hon sæst frá trappuni í Ebenezer.

Er Gud eins fyri øllum?

- Ja, tað haldi eg avgjørt. Tað er ein persónligur spurningur millum tann einstaka og Gud.

Eg havi nógvir góðar vinir í Danmark, sum eru fríleikjarar, men eg má víða teir fyri teirra máta at trúgva. - Hóast alt hava vit trúðarfrælsi.

Mikenes kanska øðrvísi

Heldur tú at tað ávirkar eitt listafólk, hvaðani tað er ættad?

- Tað er greitt at ávirkanin er har, hóast tú ikki ger tær far um tað.

Eg haldi at Mikenes fór sína leið listaliga, tí hann var uppaldur í Mikinesi, tá tíðarnar vóru vánaliga og t.d. nógv skipingu burtur. Hæddi hann verið uppaldur í Havn, hevði list hansara ivaleyst verið øðrvísi háttad.

- Tað vóru so nógv listafólk í mínum ættarliði, sum fóru á ungum árum. Hugsað

um Ruth Smith. Hon bert var 45 ára gomul, Hans Hansen var 49 ár, og Tommy Arge bert 35 ár, tá tey fóru hiðani, umframt Eivind Dalsgaard, sum bert var 36 ára gamal. Høvdu hesi listafólk livað teirra skeið út, hevði grundarlagið hjá unga ættarliðnum ivaleyst verið munabættur at byggja á. Stórir saknur er í teimum.

Verður ein ov gamal til at læra av øðrum?

- Nei, tað haldi eg ikki. Eg upplivi fólk og náttúru av nýggjum hvønn dag, og vóni at eg kann læra so leingi eg livi.

- Sjálvsagt verður tú meira

stívin við árunum, tað hevur tíðin við sær. Nú er tað konservativt at mála "abstrakt", so tú kanst siga, at eg eri stívin á sín hátt, sigur Ingálvar av Reyni og brosar eins og hann ikki heldur, at tað er soleiðis kortini.

Hvat heldur tú um føroyska samfelagið í dag?

- Tað er torførur spurningur, sum eg ikki soleiðis kann svara. Vit sum búgva á hesum klettum vilja helst verða verandi - óansæð hvussu samfelagið er háttad, og eg ætli mær ongan veg.

Hugsunnarsamur: - Sjálvsagt gongur tað - tað skal tað!

HEMPEL

máling til glasfipurbátar

Hard Racing botnmáling.

Poly emalja 2. komp.

Bonivoks til glasfipur.

Glasfipur reparatiónssett.

Biðið um bókingin um viðlíkahald av glasfipurbátum v.m.

Kaj Andreassen P.f.

Akranesgøta 5 - Boks 1095 - Tlf. 15600